

2008. M.162

**Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission**

LEAVING CERTIFICATE EXAMINATION, 2008

SLOVAKIAN

HIGHER LEVEL

**Monday, 9th June
Afternoon 1.30 p.m. – 4.30 p.m.**

SLOVENSKÝ JAZYK

Celkové hodnotenie [100 bodov]

Prečítajte si pozorne celý text a odpovedajte na otázky vo všetkých troch častiach. Odpovede napíšte po slovensky vlastnými slovami na základe predloženého textu.

FUTBAL PRE ZABUDNUTÝCH

1. Štadión Grand Parade v centre Kapského Mesta praská vo švíkoch. Tím reprezentantov s rukou na srdci sa horlivo snaží trafiť do čudesnej verzie hymny, ktorá je kombináciou hry na hrebenu a dychovky. Na prvý pohľad je jasné, že nejde o žiadnych Beckhamov. Okolo seba nájdete vycivených hráčov, trochu zelených v tvári, červenolícich päťdesiatnikov i lesklých černošských mladíkov, ktorí vyzerajú, že sa narodili s futbalovou loptou prilepenou na teniske. Výška 1,30 m či pohlavie nehrajú žiadnu rolu. Päťsto bezdomovcov zo 48 krajín sveta je tu, aby si zahrali futbal a zmenili svoj život. A s nimi aj 7-členný tím bezdomovcov zo Slovenska. Štvrtý ročník Majstrovstiev sveta bezdomovcov vo futbale sa začína.

2. Ako ubytovanie sme vyfasovali základnú školu, ktorá nedávno oslávila 93. výročie a vyzerá na svoj vek. Jej sympatická riaditeľka Nora je to najúžasnejšie, čo nám Afrika poskytla. Počas turnaja trávi v škole 24 hodín denne, vtipkuje, varí čaj a rieši technické závady. Cestou do tried, ktoré sú našimi izbami, sa predierame davom najlepšie oblečených bezdomovcov sveta. Všetci hráči sú od topánok až po termo-trenky navlečení v značkovom oblečení najnovšej kolekcie jedného z hlavných sponzorov.

3. Z majstrovstiev sveta bezdomovcov vo futbale sme prehrali prvý zápas s Ukrajinou. K vrcholom dňa patrí otváracia ceremónia a slávnostný prvý výkop portugalskej futbalovej legendy Eusebia. Na ihrisku sa odohrávajú tvrdé boje. Po prvých troch prehratých zápasoch sme otočili koleso osudu a porazili Argentínu. Stávame sa skutočnými majstrami náhlych zvrátov prehratých zápasov. Zápasy sú rýchle, 2 polčasy po 7 minútach. Že sa neradno príliš tešiť pred koncom zápasu, sa naučíme po tom, ako objímajúc sa zinkasujeme niekoľko gólov. Úloha je jasná. Treba povzbudiť. „Slovakia! Slovakia!“ skanduje dav. S Ondrom sa pridávame, kričí hlasnejšie ako ja. Keď skončíme, jeho úprimná tvár sa ku mne otočí: „Slovakia, dúfam, znamená Slovensko?!“ S jeho dobrou angličtinou sa stáva z neho celebrita. Jeho nástup na ihrisko sprevádza búrlivý potlesk. Vďaka chýbajúcej skórovacej tabuli občas dochádza k omylom. Počas jedného prehrateho zápasu sa Karol s Majom domnievali, že remizujeme, a Ondro chcel dať krk na to, že sme vyhrali.

4. Na radu organizátorov prejdeme pešo každý deň kilometre z ubytovne na štadión. Ulice mimo centra mesta zívajú prázdnotou. Domy sú obklopené vysokými plotmi napustenými elektrinou. Paranoja? Stačí si pozrieť štatistiky. Obyvatelia Južnej Afriky údajne trávajú viac času na pohreboch ako nakupovaním, u kaderníka či na piknikoch s

priateľmi. Priemerný vek dožitia je 47 rokov. Každý deň umrie asi tisíc ľudí na vírus HIV a asi päťdesiat ľudí rukou vraha. „Kto v noci zastane na križovatke na červenú, toho vlastná rodina považuje za nezodpovedného hazardéra,“ smeje sa Ivan, ktorý je v Kapskom Meste na tri mesiace ako dobrovoľník. „Odporúča sa so sebou nosiť 50 randov pre prípad, že vás prepadnú. Neoplatí sa gangstrov vydráždiť tým, že im ponúknete iba svoj starý mobilný telefón.“

5. Vyhrávame tri posledné zápasy zo štyroch. Hoci nám pohár v našej skupine Škóti vyfúkli len o fúz, vládne spokojnosť. Každý z tímu dal gól. Vieme hrať fér, vieme aj prehrať a nevzdať sa. Máme pohár fair play a historicky najlepšie umiestnenie SR na majstrovstvách.

6. Ale máme aj niečo iné. Máme futbal, ktorý je terapiou. Účasť na svetovom turnaji poskytuje desaťtisícim bezdomovcov z celého sveta, ktorí počas roka trénujú v športovo-sociálnych projektoch, dôvod vzdať sa alkoholu. Tým z nich, ktorí odídu reprezentovať svoju krajinu, zrazu skandujú tisíce ľudí. „Získajú sebavedomie. Začnú veriť, že ich život môže byť iný a že ho dokážu zmeniť. Je vzrušujúce byť pri tom,“ povedal Mel Young, zakladateľ turnaja.

7. Tohtoročným oficiálnym víťazom je Rusko. Ale skutočným víťazom je ten, ktorý po návrate dokáže zmeniť svoj život. Neuveriteľných 77 percent zo všetkých hráčov, ktorí sa zúčastnili na turnaji v roku 2005, ho zmenilo – našli si prácu, bývanie, ukončili si vzdelanie, alebo prestali s drogami. Tak ako reprezentanti z minulých ročníkov: napríklad náš Fero, ktorý pracuje teraz ako masér v jednom z lepších českých hotelov, či David Duke, z ktorého sa stal mládežnícky futbalový tréner škótskej Premiere ligy a zodpovedá za tohtoročný škótsky tím bezdomovcov.

Sandra Tordová z časopisu *Nota bene* 11/06
autorka je pracovníčka Občianskeho združenia Proti prúdu

ČASŤ 1:

(30 bodov)

1. Vysvetlite vlasnými slovami výrazy: **(1 x 5 bod)**
 - a) štadión praská vo švíkoch (odsek 1)
 - b) vyzerajú, že sa narodili s futbalovou loptou prilepenou na teniske (odsek 1)
 - c) futbalová legenda (odsek 3)
 - d) je to paranoja (odsek 4)
 - e) pohár nám Škóti vyfúkli len o fúz (odsek 5)
2. Vysvetlite slovné spojenie „*otočili sme koleso osudu*“ (odsek 3) **5 bodov**
3. Prečo život v Kapskom Meste nie je bezpečný? (odsek 4) **5 bodov**

4. Charakterizujte, čím sa toto podujatie líši od iných šampionátov. (5 bodov)
5. Vysvetlite, vďaka čomu títo zabudnutí začnú veriť, že ich život môže byť iný a že ho dokážu zmeniť. (5 bodov)
6. Prečo povedal Mel Young: „*Je vzrušujúce byť pri tom*“? (5 bodov)

ČASŤ II (30 bodov)

Napíšte **komentár** (najmenej 100 slov) na tému:

Všetci účastníci šampionátu sú víťazmi

ČASŤ III (40 bodov)

Napíšte **esej** (asi 300 slov) na jednu z dvoch nasledovných tém:

1. téma:

Je futbal dobrý vďaka hráčom, ktorí veľa zarábajú?

alebo

2. téma:

Sme lepšími komunikátormi vďaka nášmu hyperkomunikatívnemu svetu – emailom, chatovacím miestnosťam, mobilom atď?